

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Az óravázlatot készítő pedagógus:	Bujdosó-Szepesi Annamária
Az óravázlat címe:	Az erdő a művészetben
Az óravázlat összefoglalója (2-5 mondat):	Az erdő mint motívum jelen van a művészetekben, azon belül az irodalomban. A két tanítási óra célja, hogy ne csak pusztán egy természeti élőhelyre gondoljanak a diákok az erdő kapcsán, hanem vegyék benne észre az értéket, a többletjelentést. Ez folyamat a szövegrészletek olvasásával, értelmezésével, gondolkodtató kérdésekkel, játékkal történik. Észre sem veszik, de egy középszintű érettségi témakifejtő esszéhez gyakorlunk.
Ajánlott korosztály:	11. osztály (gimnázium)
Időigény:	2 x 45 perc
Az óravázlatot sajátos nevelési igényű tanulók részére kiegészítő pedagógus:	Kerékgyártó Csilla

Az erdő a művészetben

Tevékenység	Időtartam	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
Ráhangelődés			
<i>Bevezető feladat</i>			
Az erdő szó felkerül a tábla közepére, és közösen készítünk egy gondolat-térképet. - Kinek mi jut eszébe az erdő szó kapcsán? - Hogyan képzeljük el az erdőt? - Milyen konkrét erdőben jártatok már? - Melyik évszakban a legszebb az erdő? - Hogyan viselkedtetek ott? Milyen szabályok vannak az erdőlátogatás alkalmával? - Miért jó az erdőbe menni?	8 perc	frontális osztálymunka ötletbörze véleménynyilvánítás	táblakép <i>1. számú melléklet</i>
Feldolgozás sajátos nevelési igényű tanulókkal: <u>Képek és gondolatok</u> Mit gondolsz? Mondd el mi jut eszedbe először a képekről! Mondatalkotás képek segítségével.	8 perc	frontális osztálymunka ötletbörze véleménynyilvánítás	<i>5. számú SNI-melléklet</i>

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Célkitűzés			
<i>Az óra témája: Az erdő a művészetben</i>			
1. feladat: Hogyan jelenik meg az erdő a művészetben? Minden csoport keressen példákat - irodalom, - képzőművészet, - film kategóriában! A legtöbb helyes példát gyűjtő csoport jutalomban részesül! Minden csoport megoldását ellenőrzöm menet közben.	10 perc	csoportmunka (4 x 4 fős csoport) motiválás	kereséshez irodalmi szöveggyűj- temények, csoporton- ként egy tanulói laptop
Feldolgozás sajátos nevelési igényű tanulókkal: <u>Forrás- és szövegfeldolgozás</u> AI-összefoglaló forrásszöveg elolvasása után lényegkiemelés. Az erdő mint toposz megjelenítése a művészetben.	10 perc	csoportmunka (4 X 4 csoport) Motiválás: A legtöbb példát gyűjtő csoport jutalomban részesül.	<i>6. számú SNI-melléklet</i>
2. feladat: Activity – az összegyűjtött példákat kis kártyákra felírják, s ki kell találni egymás megoldásait.	15 perc	egyéni és csoportmunka ismeretek felelevenítése	színes kiskártyák, táblafilcek
<i>Levezető feladat</i>			
Két-két csoport jelenítse meg az erdőt egy állóképben. Tantárgyi kapcsolat: dráma - Beszéljétek meg, hogyan tudjátok megjeleníteni saját magatokból az erdőt! Lehet egy valaki a rendező, aki beállítja a társait.	8 perc	csoportmunka (2 x 8 fő) együttműködés	
Részösszegzés (és egyben ráhangolódás a 2. tanítási órára)			
- Miért fontos az ember számára az erdő?	4 perc	frontális osztálymunka ötletbörze	
Feldolgozás sajátos nevelési igényű tanulókkal: <u>Cím előhívása</u> Mit üzen neked a cím? 1. Klíma- és levegőszabályozás 2. Biodiverzitás megőrzése	4 perc	frontális munka ötletbörze	<i>7. számú SNI-melléklet</i>

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

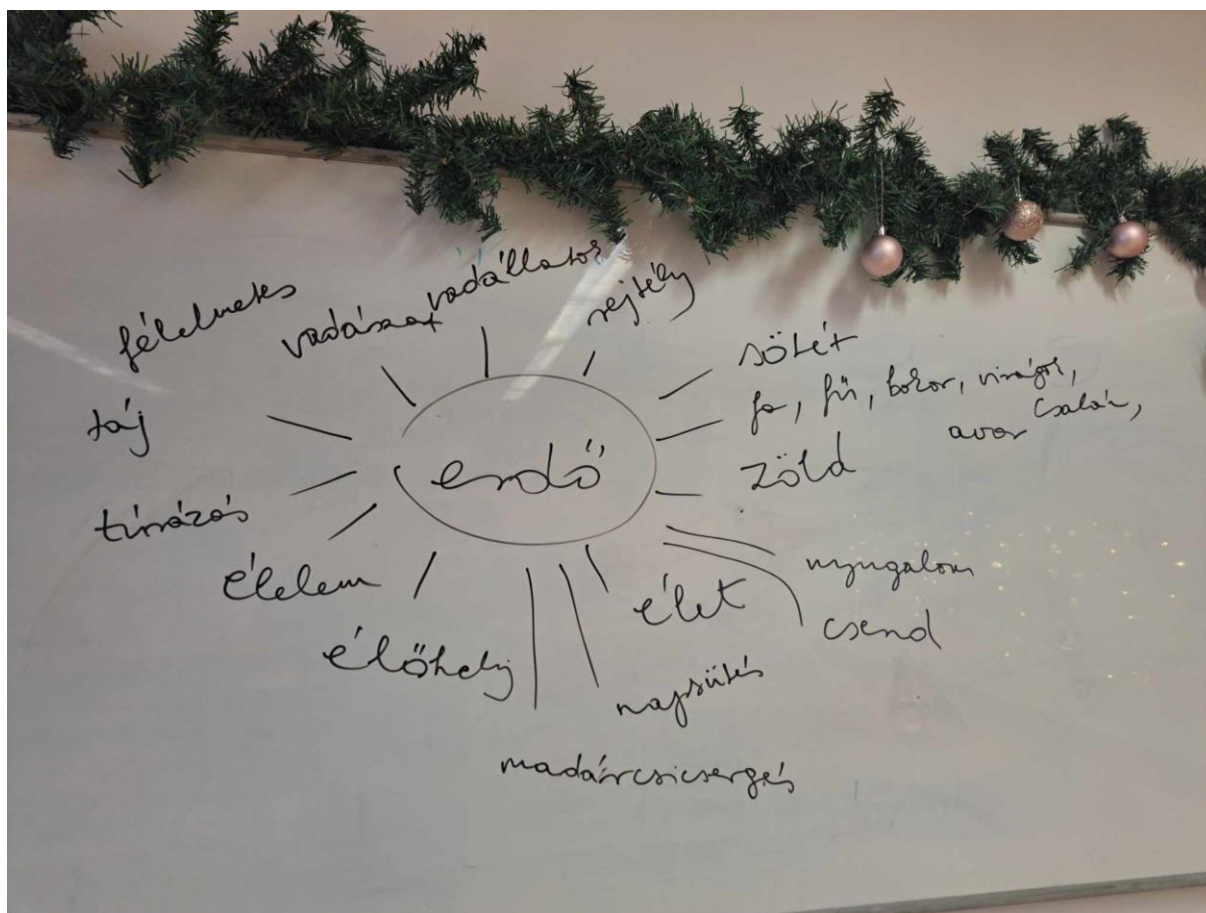
Összegzés			
<p>- Az irodalmi művek segítségével érzékeltük, hogy az erdő többféle jelentéssel bírhat.</p> <p>- A XXI. századi világban az embernek miért lehet különösen fontos az erdő?</p>	4 perc	frontális munka ötletbörze véleménynyilvánítás	
<p>Házi feladat kijelölése</p> <p>- A kortárs irodalomban hogyan jelenik meg az erdő ábrázolása? Ennek értékelésére javasolt később visszatérni.</p>	2 perc	gyűjtőmunka kitekintés olvasmányélmény megosztása, ajánlása	
<p>Értékelés</p> <p>Csoportmunka, egyéni munka értékelése</p>	3 perc	szóbeli/ írásbeli dicséret jutalmazás érdemjeggyel motiválás	

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Az erdő a művészetben

1. számú melléklet

Táblakép

Táblakép (készült: 2026.01.06.)

2. számú melléklet

A szövegrészletek linkje:

<https://docs.google.com/document/d/1wSOqRFMYpNGbLNGn7pfl-T2zvtlvB08L/edit?usp=sharing&oid=117408357818094886783&rtpof=true&sd=true>

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Az erdő a művészetben

3. számú melléklet

Feladatlap

1. A mű szerzője, címe
2. Az erdő neve (ha meg van nevezve)
3. Az erdő jellegzetessége (növény, állat stb.)
4. Milyen évszak van?
5. Milyen a lírai én / elbeszélő / szereplő(k) és az erdő kapcsolata?
6. Milyen illat, hangulat, érzelmek köthetők az erdőhöz?
7. Jelenítsétek meg az erdőt képi formában! Keressetek képet az interneten ehhez az erdőhöz!
8. Esetleges személyes vélemény megfogalmazása

4. számú melléklet

Feladatlap megoldókulcsa

1) Mikszáth Kálmán: Az a fekete folt (részlet)

1. A mű szerzője, címe	Mikszáth Kálmán: Az a fekete folt
2. Az erdő neve (ha meg van nevezve)	Brezina (brezinai erdő / völgy)
3. Az erdő jellegzetessége (növény, állat stb.)	Hallgatag fák, bokrok, fű; patak; méhek dongása; nyáj/birkák; „visszhang”, susogás, mély csend.
4. Milyen évszak van?	Valószínűleg nyár vagy kora ősz (méhek dongása, legelő nyáj, lombos fák).
5. Milyen a lírai én / elbeszélő / szereplő(k) és az erdő kapcsolata?	Olej szinte „társalog” a természettel; az erdő a magánya, menedéke és lelki tükre. A feleség emléke/árnya is az erdőn keresztül szólítja meg.
6. Milyen illat, hangulat, érzelmek köthetők az erdőhöz?	Titokzatos, mélyen melankolikus, gyászos hangulat; csend és susogás; a természet fensége és a mulandóság érzete.
7. Jelenítsétek meg az erdőt képi formában (internetkép)!	javaslat: „kárpáti hegyvidéki erdő völgyvel, legelő nyájjal, patakka” jellegű fotó/illusztráció.
8. Esetleges személyes vélemény megfogalmazása	Példa: a Brezina egyszerre vigasztaló és nyomasztó: a természet szépsége mellett a gyász és a magány is rátelepszik a tájra.

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

2) Vajda János: A vaáli erdőben

1. A mű szerzője, címe	Vajda János: A vaáli erdőben
2. Az erdő neve (ha meg van nevezve)	A vaáli erdő (Vál / Vaál).
3. Az erdő jellegzetessége (növény, állat stb.)	„Mély vadon”, „csalános iharos” (juhar/iharfák), félreeső völgy, sűrű árnyak, illatos hegyoldal.
4. Milyen évszak van?	Tavaszi (tavaszi napsugár, illatos hegyoldal).
5. Milyen a lírai én / elbeszélő / szereplő(k) és az erdő kapcsolata?	Vágyódó, menekül a világ bajai elől; az erdő a béke és elvonulás ideális tere.
6. Milyen illat, hangulat, érzelem köthető az erdőhöz?	Nyugalom, csönd, békesség; elmélkedés a múlttól és jövőről; a végső megpihenés (halál) gondolata is megjelenik.
7. Jelenítsék meg az erdőt képi formában (internetkép)!	Javaslat: „tavaszi, napfényes, völgybe simuló erdő”, kis házikóval – romantikus tájkép.
8. Esetleges személyes vélemény megfogalmazása	Példa: a vers szépen mutatja, hogy a természet nemcsak menedék, hanem az élet elmúlásának csendes elfogadásához is teret ad.

3) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol, I. ének (A sötét erdőben)

1. A mű szerzője, címe	Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (Inferno), I. ének – „A sötét erdőben”.
2. Az erdő neve (ha meg van nevezve)	Nincs konkrét név; „sötétlő erdő”, jelképes (az eltévedés, bűn, válság tere).
3. Az erdő jellegzetessége (növény, állat stb.)	Sűrű, kusza, vad vadon; félelmetes útvesztő. Állatok: párduc, oroszlán, nőtényfarkas.
4. Milyen évszak van?	Hajnal, „az óra s évszak édessége” – gyakran tavaszhoz kötik (a remény újjáéledése).
5. Milyen a lírai én / elbeszélő / szereplő(k) és az erdő kapcsolata?	A narrátor eltévedt, retteg és bizonytalan; az erdő akadály és próbatétel, amelyből kiutat keres (vezető: Vergilius).
6. Milyen illat, hangulat, érzelem köthető az erdőhöz?	Borzalom, szorongás, zavarodottság; később a hegy gerincén megjelenő fény miatt óvatos remény.

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

7. Jelenítsétek meg az erdőt képi formában (internetkép)!	Javaslat: „sötét, ködös erdő ösvénnyel” + szimbolikus elemként vadállatok / veszélyérzet.
8. Esetleges személyes vélemény megfogalmazása	Példa: a „sötét erdő” erős metafora. Mindenkinek lehet ilyen korszaka, amikor segítség nélkül nehéz visszatalálni a jó útra.

4) Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)

1. A mű szerzője, címe	Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)
2. Az erdő neve (ha meg van nevezve)	A Hargita erdeje (közbirtokossági/banki erdő).
3. Az erdő jellegzetessége (növény, állat stb.)	Erdőpásztor-kaliba; hegyvidéki környezet (Hargita, Olt közelében). Állatok a részletben: nyúl, kutya (Hegyes), macska; említés: vadászat.
4. Milyen évszak van?	Ősz (szeptember 30., napfényes őszi idő).
5. Milyen a lírai én / elbeszélő / szereplő(k) és az erdő kapcsolata?	Ábel számára az erdő egyszerre munka és próbatétel: egyedül kell majd helytállnia a rengetegben; apja az erdőhöz kötődő életformát képviseli.
6. Milyen illat, hangulat, érzélem köthető az erdőhöz?	Otthonos, mesélős, néha humoros hang; ugyanakkor ott a feszültség az „egyedül leszek az erdőben” gondolatától. Esti tűz, sült nyúl illata.
7. Jelenítsétek meg az erdőt képi formában (internetkép)!	Javaslat: „székelyföldi (Hargita) fenyves/erdő”, erdei kunyhóval (kalibával) – őszi fényben.
8. Esetleges személyes vélemény megfogalmazása	Példa: tetszik, ahogy Tamási egyszerre viccesen és nagyon emberien mutatja meg, milyen nagy a lépés a gyerekkorból a felelősség felé.

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

5) Miler – Novotny: A vakond és társai a városban

1. A mű szerzője, címe	Miler – Novotny: A vakond és társai a városban
2. Az erdő neve (ha meg van nevezve)	nincs megnevezve
3. Az erdő jellegzetessége (növény, állat stb.)	Vakond, sün, nyúl – akik barátok.
4. Milyen évszak van?	Valószínűleg nyár (napfényes erdő).
5. Milyen a lírai én / elbeszélő / szereplő(k) és az erdő kapcsolata?	Az állatok szeretik az erdőt. Ragaszkodnak az otthonukhoz akkor is, amikor már irtják az erdőt. Az ember által teremtett „mű” erdőt tönkreteszik, nem értik az emberi világot. A mese végén hattyúháton utaznak az új erdő felé.
6. Milyen illat, hangulat, érzelem köthető az erdőhöz?	A mű elején idilli a hangulat, az erdő illatos, napfényes; az állatok nem félnek semmitől, szeretik az erdőt. Amikor megjelennek a munkagépek, félelem lesz úrrá. A végén viszont az új erdő lehetősége a reményt adja.
7. Jelenítsétek meg az erdőt képi formában (internetkép)!	Javaslat: a mesekönyv megmutatása.
8. Esetleges személyes vélemény megfogalmazása	Nagyon tetszett, hogy van remény még új erdőre a mesében.

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Az erdő a művészetben *Sajátos nevelési igényű tanulók részére*

5. számú melléklet

Képek és gondolatok – Mi jut eszedbe az erdei képekről?

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

6. számú melléklet

Az erdő mint toposz megjelenítése a művészetben

Az **erdő** az európai kultúra egyik legrégebb és leggazdagabb toposza. Jelentései a művészet-történet, az irodalom, a mitológia és a képzőművészet szinte minden korszakában jelen vannak, mindig az adott korszak gondolkodásához igazodva.

1. Az erdő, mint a természet ősi tere

Az erdő gyakran a **természet erejének, ősiségének, állandóságának** jelképe.

- A romantikában a művészek az erdőt a természet nagyságának és titokzatosságának szimbólumaként ábrázolták (pl. Caspar David Friedrich festményei).
<https://artsandculture.google.com/story/ZQVB7PWYnEBuKw?hl=hu> (3D-képgaléria megtekintése a berlini Állami Múzeumok Régi Nemzeti Galéria gyűjteményéből)
- A népi kultúrában az erdő a vadon, a szabad természet tere, ahol az ember a civilizációtól távol kerül.

2. Az erdő mint a beavatás és az útvesztő tere

Az erdő toposzként gyakran jelképez:

- **próbatételt,**
- **útkeresést,**
- **elveszettséget,**
- **átalakulást.**

A hős a történetekben gyakran **átmegy az erdőn**, és átlép a hétköznapi világból a „másikba”.
Példák:

- népmesék (pl. az erdő, mint a próbatétel helye),
- Dante: *Isteni színjáték* („Egy sötét erdőben találtam magam...”).

3. Az erdő mint menedék és elvonulás

A művészetben az erdő gyakran a:

- béke,
- nyugalom,
- az emberi lélek visszavonulásának szimbóluma.

A romantika és a 19. századi természetfestészet sokszor így jeleníti meg: az erdő a mindennapi zajból való kilépés tere.

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

4. Az erdő mint veszély, félelem és irracionalitás

A mitológiák, legendák és fantasy művek az erdőt gyakran **veszélyes, titkokkal teli, sőt félelmetes** térként használják. Itt jelennek meg:

- démonok, tündérek, szellemek,
- ismeretlen erők.

A művészetben és filmekben a sűrű, sötét erdő a tudattalan, a kiszolgáltatottság vagy az ismeretlen jelképe.

5. Az erdő mint spirituális vagy szakrális tér

A különböző kultúrákban az erdő a:

- természetfeletti kapcsolatot,
- isteni jelenlétet,
- misztikus élmény helyszínét.

Japán kultúrában például az erdőkben található szent ligetek (shinrin) spirituális jelentőséggel bírnak.

A keresztény ikonográfiában ritkábban, de megjelenik az erdő, mint elvonulási hely (remeték, szentek meditációja).

6. Az erdő mint kulturális vagy társadalmi kritika tere

A modern művészetben az erdő lehet:

- a környezetpusztításra való figyelmeztetés (ökoművészet),
- a civilizáció és a természet összeütközésének szimbóluma,
- a fogyasztói társadalom kritikájának helyszíne.

Összefoglalás – Az erdő toposz jelentései egy mondatban

Az erdő a művészetben mindig túlmutat önmagán: lehet vadon, menedék, próbatétel, útvesztő, a lélek tükre vagy éppen a természet rombolhatatlanságának szimbóluma.

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

7. számú melléklet

Címek:

1. Klíma- és levegőszabályozás
2. Biodiverzitás megőrzése
3. Vízgazdálkodás és talajvédelem
4. Nyersanyagforrás
5. Mentális és fizikai egészség

Az erdők főbb szerepei:

- **Klíma- és levegőszabályozás**
Az erdők a Föld tüdejeként működnek, a fotoszintézis során óriási mennyiségű széndioxidot kivonnak a légkörből, és oxigént bocsátanak ki, ezzel csökkentve az üvegházhatást.
- **Biodiverzitás megőrzése**
A szárazföldi állat- és növényfajok közel 80%-a erdőkben él, így az erdőirtás közvetlen veszélyt jelent a biológiai sokféleségre.
- **Vízgazdálkodás és talajvédelem**
A fák gyökérzete stabilizálja a talajt, megelőzve az eróziót és a földcsuszamlásokat, míg az erdőtalaj szivacsként szűri és tárolja a vizet, csökkentve az árvízcockázatot.
- **Nyersanyagforrás**
Fenntartható módon biztosít faanyagot, energiát, élelmiszert (gomba, bogyók, vadhús).
- **Mentális és fizikai egészség**
Az erdőben végzett tevékenységek (túrázás, séta) bizonyítottan csökkentik a stresszt, javítják a vérkeringést és pozitív hatással vannak a mentális jóllétre.

Az összefoglaló AI-jal készült. Forrás: Copilot. Utolsó letöltés: 2026.03.08.13:18.